

यौवनाश्वः युवनाश्वपुत्रः ॥ १ ॥ परांकाष्ठांस्त्रिंश्वेवश्रेष्ठस्थानं ॥ २ ॥ ३ ॥ ४ ॥ ५ ॥ ६ ॥ ७ आत्मानं चित्तं आत्मवान्जितचित्तः संयोज्यदृष्टेवतया ऐक्यं नीत्वा ॥ ८ ॥ ९ ॥ सौधुन्नेः युवनाश्वस्य युधिष्ठिर उवाच मांधाताराजशार्दूलस्त्रिपुलोकैषु विश्रुतः ॥ कथं जातो महाब्रह्मन्यौवनाश्वो नृपोत्तमः ॥ १ ॥ कथंचैनां परांकाष्ठां प्राप्तवानिति द्युतिः ॥ यस्य लोकास्त्रयोवश्या विष्णो रिव महात्मनः ॥ २ ॥ एतदिच्छाम्यहं श्रोतुं चरितं तस्य धीमतः ॥ यथामांधातुशब्दश्च तस्य शक्रसमद्युतः ॥ जन्मचाप्रतिवीर्यस्य कुशलोत्थसिभाषितुं ॥ ३ ॥ लोमश उवाच शृणुष्व अवहितो राजन राज्ञस्तस्य महात्मनः ॥ यथामांधातुशब्दो वैलोक्येषु परिगीयते ॥ ४ ॥ इक्ष्वाकुवंशप्रभवो युवनाश्वो महीपतिः ॥ सोयजत्यथिषीपालः क्रतुभिर्भूरिदक्षिणैः ॥ ५ ॥ अश्वमेधसहस्रं च प्राप्य धर्मभृतां वरः ॥ अन्यैश्च क्रतुभिर्मुख्यैरयजत्स्वान्नदक्षिणैः ॥ ६ ॥ अनपत्यस्तुराजर्षिः समहात्मा महाव्रतः ॥ मंत्रिष्वधाया तद्राज्यं वननित्यो बभूव ह ॥ ७ ॥ शास्त्रदृष्टेन विधिना संयोज्यात्मानमात्मवान् ॥ सकदा चिन्मृपो राजन्नुपवासे नदुःखितः ॥ ८ ॥ पिपासा शुष्कहृदयः प्रविवेशाश्रमं भृगोः ॥ तामेव रात्रिं राजेंद्रमहात्मा भृगुनन्दनः ॥ ९ ॥ इष्टिचकार सौधुन्नेर्महर्षिः पुत्रकारणात् ॥ संभृतो मंत्रपूतेन वारिणा कलशो महान् ॥ १० ॥ तत्रातिष्ठ तराजेंद्रपूर्वमेव समाहितः ॥ यस्याश्वप्रसवे तस्य पत्नी शक्रसमं सुतं ॥ ११ ॥ तन्यस्य वेद्यां कलशं सुषुप्ते महर्षयः ॥ रात्रिं जागरणाच्छ्रान्तान् सौधुन्निःसमतीत्यतान् ॥ १२ ॥ शुष्ककंठः पिपासार्तः पानीयार्थी भृशं नृपः ॥ तं प्रविश्याश्रमं शांतः पानीयं सोभय चाचत ॥ १३ ॥ तस्य श्रान्तस्य शुष्केण कंठेन क्रोशतस्तदा ॥ नाश्रौषीत्कश्चन तदा शकुने रिव वाशतः ॥ १४ ॥ ततस्तं कलशं दृष्ट्वा जलपूर्णं स पार्थिवः ॥ अभ्यद्रवत वेगेन पीत्वा चाभोव्यवास्तृजत् ॥ १५ ॥ स पीत्वा शीतलं तोयं पिपासार्तो महीपतिः ॥ निर्वाणमगमद्दीमान् सुसुखी चाभवत्तदा ॥ १६ ॥ ततस्ते प्रत्यबुध्यन्तं मुनयः सतपोधनाः ॥ निस्तोयन्तं च कलशं ददृशुः सर्व एव ते ॥ १७ ॥ कस्य कर्मदमिते पर्यपृच्छन् समागताः ॥ युवनाश्वो ममेत्येवं सत्यं समभिपद्यत ॥ १८ ॥ न युक्तमिति तं प्राह भगवान् भार्गवस्तदा ॥ सुतार्थं स्थापिता ह्यापस्तपसा चैव संभृताः ॥ १९ ॥ मया तत्राहितं ब्रह्मतप आस्थाय दारुणं ॥ पुत्रार्थं तव राजर्षे महाबलपराक्रम ॥ २० ॥ महाबलो महावीर्यस्तपोबलसमन्वितः ॥ यः शक्रमपि वीर्येण गमयेद्यमसादनं ॥ २१ ॥ अनेन विधिनाराजन्मयैतदुपपादितं ॥ अब्रह्मक्षणं त्वयाराजन्नयुक्तं कृतमद्य वै ॥ २२ ॥ न त्वद्य शक्यमस्माभिरेतल्लकुप्तमन्यथा ॥ नूनं देवकृतं ह्येतद्यदेवं कृतवानसि ॥ २३ ॥

॥ १० ॥ ११ ॥ १२ ॥ १३ ॥ वाशतः शब्दं कुर्वतः ॥ १४ ॥ १५ ॥ निर्वाणं तपःफलं ॥ १६ ॥ १७ ॥ १८ ॥ १९ ॥ २० ॥ २१ ॥ २२ ॥ २३ ॥